

“КАВАРНА ГАЗ“ ООД

9650 гр. Каварна
ул. „Добротица“ 23
тел. 0570 82032
e-mail: kavarnagas@abv.bg
<http://kavarnagas.my.contact.bg/>

CERTIFIED
ISO 9001

ПРИТЕЖАТЕЛ НА ЛИЦЕНЗИЯ № Л-154-12 / 27.04.2009 г. и ЛИЦЕНЗИЯ № Л-154-08 / 17.12.2004 г.

УТВЪРЖДАВАМ,

УПРАВИТЕЛ:.....
/ БОРИСЛАВ КАВАКЛИЙСКИ /

ПРАВИЛА

**ЗА РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА ЕНЕРГИЙНИ УСЛУГИ НА ЛИЦЕНЗИРАНАТА
ТЕРИТОРИЯ
(ОБЩИНА КАВАРНА И ОБЩИНА ШАБЛА)**

ГРАД КАВАРНА, 2026 ГОДИНА

I. ЦЕНТРОВЕ ЗА РАБОТА С КЛИЕНТИТЕ

Чл. 1. (1) **„КАВАРНА ГАЗ“ ООД** (наричано по-долу в настоящите Правила също така **„ДРУЖЕСТВОТО“**), със седалище и адрес на управление: гр. Каварна, ул. „Добротица“ № 23, вписано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията с ЕИК 124058739, идентификационен номер по ДДС BG124058739, осъществява дейност като краен снабдител на природен газ на територията на Община Каварна и Община Шабла въз основа на Лицензия за „Снабдяване с природен газ от краен снабдител“ с № Л-154-12/ 27.04.2009г. и съгласно Общи условия на договорите за снабдяване с природен газ от краен снабдител, сключени между клиентите (битови и небитови) и **„КАВАРНА ГАЗ“ ООД** в качеството му на краен снабдител с природен газ на територията на Община Каварна и Община Шабла /наричани по-долу в настоящите Правила също така **„Общите условия на договорите за снабдяване с природен газ от краен снабдител“**./

(2) **ДРУЖЕСТВОТО** извършва дейност по пренос /разпределение/ на природен газ на територията на Община Каварна и Община Шабла въз основа на Лицензия за разпределение на природен газ на територията № Л-154-08/17.12.2004г. и съгласно Общи условия на договорите за пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа, сключени между клиентите на крайния снабдител с природен газ и **„КАВАРНА ГАЗ“ ООД** като оператор на газоразпределителната мрежа на територията на Община Каварна и Община Шабла /наричани по-долу в настоящите Правила също така **„Общите условия на договорите за пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа (ГРМ)“**./

Чл. 2. (1) Настоящите Правила за работа с потребителите на енергийни услуги на лицензираната територия са изработени от **„КАВАРНА ГАЗ“ ООД** на основание чл. 38в ал. 1 от Закона за енергетиката /ЗЕ/ и са неразделна част от:

1. Общите условия на договорите за снабдяване с природен газ от краен снабдител; и
2. Общите условия на договорите за пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа (ГРМ).

(2) Настоящите Правила се одобряват от КЕВР, публикуват се в един централен и в един местен всекидневник, както и на интернет страницата на **ДРУЖЕСТВОТО** <http://kavarnagas.my.contact.bg/>, и влизат в сила след публикуването им.

Чл.3. Актуален списък на наличните клиентски центрове на **ДРУЖЕСТВОТО** се помещава на интернет страницата му <http://kavarnagas.my.contact.bg/>. Информация за клиентските центрове на дружеството може да бъде получена и на клиентския телефон 0570 8 20 32

Чл.4. Общите условия на договорите за пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа (ГРМ) и на договорите за снабдяване с природен газ от краен снабдител се публикуват и са достъпни на интернет страницата на **ДРУЖЕСТВОТО** (<http://kavarnagas.my.contact.bg/>), както и са на разположение на клиентите в центъра/центровете за работа с клиенти на **ДРУЖЕСТВОТО** на адрес: п.к. 9650 гр. Каварна, ул. "Добротица" 23
Работно време: 8:00 – 12:30; 13:30 – 17:00 ч. / тел. 0570 8 20 32

II. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА КЛИЕНТИ КЪМ ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНАТА МРЕЖА И ЗА ЗАПОЧВАНЕ СНАБДЯВАНЕТО С ПРИРОДЕН ГАЗ НА НОВИ КЛИЕНТИ

Чл.5. Присъединяването към газоразпределителната мрежа (ГРМ) се извършва при спазване на Наредба № 4 за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи и следния ред:

1. подаване на заявление за присъединяване, ведно с изисканите от **ДРУЖЕСТВОТО** документи към него;

2. извършване на проучване от страна на ДРУЖЕСТВОТО за присъединяване и изготвяне на писмено становище за условията за присъединяване. В него ДРУЖЕСТВОТО уведомява заявителя за резултатите със съгласие за присъединяване или с аргументиран отказ в срок до 20 работни дни от подаване на заявлението за присъединяване, лично или по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка;

3. сключване на договор за присъединяване. В него страните конкретизират параметрите на присъединяването, срока за извършване на строителните работи, неустойки при неспазване на условията на договора за присъединяване, срокове за заплащане на таксата за присъединяване и други разходи по присъединяването.

Чл.6. (1) ДРУЖЕСТВОТО присъединява КЛИЕНТИТЕ в определена от ДРУЖЕСТВОТО точка на присъединяване.

(2) Точката на присъединяване определя границата на собственост на ГРМ и съоръженията на КЛИЕНТА.

Чл.7. (1) ДРУЖЕСТВОТО може да откаже присъединяването към ГРМ в следните случаи:

1. когато липсва капацитет на разпределителната мрежа в съответната входна и/или изходна точка;

2. когато липсва връзка с мрежата и извършването на подобрене на мрежата е икономически нецелесъобразно и необосновано;

3. когато липсва техническа възможност за присъединяване на обект за производство на природен газ от възобновяеми източници или добивни предприятия.

(2) В случай на отказ, заявителите могат да постигнат договореност с ДРУЖЕСТВОТО за начина на финансиране на съответната връзка или за извършване на необходимата реконструкция на ГРМ.

Чл.8. ДРУЖЕСТВОТО се задължава да подаде природен газ към присъединените газови съоръжения и инсталации на небитов клиент в срок до 3 /три/ календарни дни за извършване на 72 часови проби след представяне от КЛИЕНТА на всички необходими документи.

Чл.9. Газовата инсталация на битов клиент се запълва с природен газ след предоставяне от клиента на всички изискани от ДРУЖЕСТВОТО документи.

III. РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПОДАВАНЕ, РАЗГЛЕЖДАНЕ, ПРОВЕРКА И ОТГОВОР НА ПОДАДЕНИ ЖАЛБИ, СИГНАЛИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Ред за подаване на жалбите

Чл.10. Всеки КЛИЕНТ има право да подава молби, жалби, сигнали и да прави предложения до ДРУЖЕСТВОТО.

Чл.11. ДРУЖЕСТВОТО е длъжно да разгледа всяка молба, жалба, сигнал и/или предложение по реда и при условията на настоящите правила за работа с потребителите и действащото законодателство.

Чл.12. Всяка молба, жалба, сигнал и/или предложение /по-долу „жалба“/ следва да отговаря на следните изисквания:

1. да е написана на български език;

2. да са посочени името и адресът на жалбоподателя, както и наименованието на лицето, срещу което е жалбата;

3. да е посочено в какво се състои искането;

4. да са изложени обстоятелствата по случая и да са представени доказателства, ако жалбоподателят разполага с такива;

5. да е подписана от жалбоподателя или негов упълномощен представител.

Чл.13. Жалбата може да бъде подадена по пощата на обявения публично адрес за кореспонденция на дружеството, електронния адрес на дружеството или се предоставя на ръка в неговия офис.

Чл.14. Допуска се по телефон да бъде подадена информация за аварийна ситуация или да бъде поискана информация от ДРУЖЕСТВОТО, но телефонното обаждане не се разглежда като жалба.

Чл.15. Всяка постъпила молба, жалба, сигнал и предложение се регистрира в специален регистър на жалбите.

Чл.16. Документацията относно всички жалби, молби и предложения, както и отговорите по тях се съхранява за период най-малко три години от приключване на преписката, доколкото не е определен друг срок, съгласно действащото законодателство.

Разглеждане, проверка и отговор на жалбите

Чл.17. ДРУЖЕСТВОТО извършва проверка на подадената жалба и събира всички необходими доказателства за изясняване на обстоятелствата по нея.

Чл.18. ДРУЖЕСТВОТО може да организира среща с жалбоподателя за допълнително изясняване на обстоятелствата по спора.

Чл.19. ДРУЖЕСТВОТО разглежда всяка подадена жалба в срок до 30 /тридесет/ дни от получаването ѝ.

Чл.20. ДРУЖЕСТВОТО е длъжно да изпрати на подателя на жалбата писмен отговор в срока по предходния член.

Чл.21. Когато жалбата е подадена по електронна поща, ДРУЖЕСТВОТО има право да отговори в посочения по-горе срок също по електронна поща, като в този случай писмената форма се смята за спазена.

Чл.22. Когато жалбата е основателна, ДРУЖЕСТВОТО взема незабавни мерки за отстраняване на допуснатото нарушение или неточност. Мерките се изпълняват в едномесечен срок от датата на вземането му, като при необходимост от удължаване на срока за изпълнение, се изпраща писмено съобщение до подателя.

Чл.23. В случай че жалбата не бъде уважена, ДРУЖЕСТВОТО посочва мотиви за това в писмения отговор до подателя.

Чл.24. Когато решението по дадена жалба касае и други клиенти, ДРУЖЕСТВОТО ги уведомява писмено за това.

Чл.25. В писмените отговори на постъпили молби, жалби, сигнали и предложения от клиентите, ДРУЖЕСТВОТО има право да предписва извършване на задължителни действия от страна на клиенти в рамките на определената му от действащото законодателство компетентност, свързани с безопасното и безаварийното функциониране на газоразпределителната мрежа, газовите инсталации, съоръженията и уредите, работещи с природен газ.

/2/. Сроковете за извършване на предписаните задължителни действия от страна на клиентите се определят в зависимост от вида и характера на тези действия, но същите не могат да

довеждат до нарушаване на принципа за недискриминация при газоснабдяването на определен тип клиенти.

Чл. 26. В случай, че КЛИЕНТЪТ не е удовлетворен от отговора и предприетите мерки на ДРУЖЕСТВОТО, има право да подаде жалба до КЕВР в съответствие със ЗЕ и Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, чрез ДРУЖЕСТВОТО, което изпраща копие от цялата преписка по случая с приложени доказателства ведно със становището си по жалбата в 7 (седем) дневен срок от получаването на жалбата.

IV. ФОРМА НА ДАННИТЕ ЗА ПОТРЕБЛЕНИЕТО И ПРОЦЕДУРА ЗА ДОСТЪП ДО ТЯХ.

Чл.27. (1) ДРУЖЕСТВОТО предоставя данни за потреблението на КЛИЕНТИТЕ си, както следва:

1. на битовите клиенти - с изпращане на известията/фактурите за дължимите суми, като в тях се посочват и потребените количества.

2. на небитовите клиенти - чрез съставянето на месечен акт (акт за отчетен период), съгласно подписания договор и посочване на потреблението в издадените на база месечния акт данъчни документи.

Чл.28. ДРУЖЕСТВОТО предоставя на своите КЛИЕНТИ възможност да получат срещу заплащане информация за своето потребление в клиентските центрове на дружеството, в т.ч. справка за количеството доставен за тях природен газ, за период от 36 месеца назад, считано от датата на поискване на справката.

Чл.29. За БИТОВИ КЛИЕНТИ и за обществено-административните потребители /който е на издръжка на държавния или на общинския бюджет (вкл. сдружения, фондации и др. организации/ с разходомери без корекция:

- Цената на природния газ се определя на база реално консумирано количество природен газ и се формира в съответствие с действащата нормативна уредба. Потребеното количество природен газ, отчетено от средствата за търговско измерване без корекция, се получава чрез умножение на отчетените по брояча кубични метра природен газ, с коефициент за преизчисление.

- Коефициентът за преизчисление се определя от "КАВАРНА ГАЗ"ООД за определен период от време, като се съблюдават физичните и качествени параметри на състоянието на газа и статистическите метеорологични данни за съответния географски регион /съгласно Приложение № 1 към настоящите Правила/.

Настоящите Правила за работа с потребителите са утвърдени от управителя на ДРУЖЕСТВОТО със Заповед №/.....2026 г. и са одобрени с Решение № / г. на КЕВР, на основание чл. 38в, ал. 1 от Закона за енергетиката.

Неразделна част от настоящите Правила за работа са следните приложения:

- 1. Приложение №1- ИНСТРУКЦИЯ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОЕФИЦИЕНТИТЕ ЗА ПРЕМИНАВАНЕ КЪМ СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ НА СРАВНЯВАНЕ ПРИ РАЗХОДОМЕРНИ СИСТЕМИ БЕЗ КОРЕКТОРИ НА ОБЕМА НА ГАЗА*

**ИНСТРУКЦИЯ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОЕФИЦИЕНТИТЕ ЗА ПРЕМИНАВАНЕ КЪМ
СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ НА СРАВНЯВАНЕ ПРИ РАЗХОДОМЕРНИ СИСТЕМИ БЕЗ
КОРЕКТОРИ НА ОБЕМА НА ГАЗА**

СТАНДАРТНИТЕ (ИЛИ БАЗОВИТЕ) УСЛОВИЯ ЗА СРАВНЯВАНЕ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ ПРИ ИЗМЕРВАНЕ НА ФИЗИЧНИТЕ ПАРАМЕТРИ (ОБЕМ, ПЛЪТНОСТ И ДР.) НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ В Р БЪЛГАРИЯ, СА 293,15 К И 101,325 КРА, СЪГЛАСНО БДС ISO 13443:1999 “ПРИРОДЕН ГАЗ. СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ ЗА СРАВНЯВАНЕ.” И “ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ПРОДАЖБА НА ПРИРОДЕН ГАЗ НА ПОТРЕБИТЕЛИ ЗА БИТОВИ НУЖДИ”.

В областта на разпределение на природен газ за получаване на обем при стандартни условия се подхожда по два начина:

- ЧРЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕ НА СПЕЦИАЛНИ УСТРОЙСТВА, НАРЕЧЕНИ КОРЕКТОРИ НА ОБЕМА.
- ЧРЕЗ УМНОЖАВАНЕ НА ОБЕМА, ОТЧЕТЕН ПО БРОЯЧА НА РАЗХОДОМЕРА, С ФИКСИРАН КОЕФИЦИЕНТ, ОПРЕДЕЛЕН В ЗАВИСИМОСТ ОТ МЕТЕОРОЛОГИЧНИТЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СЪОТВЕТНИЯ ГЕОГРАФСКИ РЕГИОН.

ИЗБОРЪТ НА ВАРИАНТ ЗАВИСИ НАЙ-ВЕЧЕ ОТ МАКСИМАЛНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ОТ АБСОЛЮТНОТО НАЛЯГАНЕ НА ГАЗА В ИЗМЕРВАТЕЛНАТА ЛИНИЯ.

И ПРИ ДВАТА СЛУЧАЯ, ИЗЧИСЛЯВАНЕТО НА ОБЕМА ГАЗ ПРИ СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ СЕ ИЗВЪРШВА ПО СЛЕДНАТА ФОРМУЛА:

$$V_{st} = V_p \frac{P}{P_{st}} \frac{T_{st}}{T} \frac{Z_{st}}{Z} \quad \square \quad \square \quad \square \quad m^3 h \quad (1)$$

КЪДЕТО:

$V_{st} \quad m^3 h$ - ОБЕМ ГАЗ ПРИ СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ (293,15 К И 101,325 КРА), ОТЧЕТЕН ОТ КОРЕКТОРА, ИЛИ ИЗЧИСЛЕН РЪЧНО ЧРЕЗ КОЕФИЦИЕНТ.

$V_p \quad m^3 h$ - ОБЕМ ГАЗ, ОТЧЕТЕН ПО БРОЯЧА НА РАЗХОДОМЕРА.

$P \quad bar$ - АБСОЛЮТНОТО НАЛЯГАНЕ НА ГАЗА В ИЗМЕРВАТЕЛНАТА ЛИНИЯ.

$P_{st} \quad bar$ - СТАНДАРТНО НАЛЯГАНЕ ($P_{st} = 1,01325 \quad bar$).

$T \quad K$ - АБСОЛЮТНАТА ТЕМПЕРАТУРА НА ГАЗА В ИЗМЕРВАТЕЛНАТА ЛИНИЯ.

$T_{st} \quad K$ - СТАНДАРТНА ТЕМПЕРАТУРА (ЗА Р БЪЛГАРИЯ $T_{st} = 293,15 \quad K$).

Z - КОЕФИЦИЕНТ НА СВРЪХСВИВАЕМОСТ ПРИ РАБОТНИ УСЛОВИЯ.

Z_{st} - КОЕФИЦИЕНТ НА СВРЪХСВИВАЕМОСТ ПРИ СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ.

- Изчисляването на обема газ при стандартни условия се извършва по следната формула:

$$V_{st} = V_p \frac{P}{P_{st}} \frac{T_{st}}{T} \frac{Z_{st}}{Z} \quad \square \quad \square \quad \square \quad m^3 h \quad (1)$$

където:

$V_{st} \quad m^3 h$ - обем газ при стандартни условия (293,15 К и 101,325 kPa), отчетен от коректора, или изчислен ръчно чрез коефициент.

V_p [м³/h] - обем газ, отчетен по брояча на разходомера.

P [bar] - абсолютното налягане на газа в измервателната линия.

P_{st} [bar] - стандартно налягане ($P_{st} = 1,01325 \text{ bar}$).

T [K] - абсолютната температура на газа в измервателната линия.

T_{st} [K] - стандартна температура (За Р България $T_{st} = 293,15 \text{ K}$).

Z - коефициент на свръхсвиваемост при работни условия.

Z_{st} - коефициент на свръхсвиваемост при стандартни условия.

За получаване на V_{st} в м³/h (20 °C; 1,01325 bar) се използва следната формула:

$$V_{st} = V_p \cdot K_{tp} \cdot \text{[м}^3\text{/h]} \quad (2)$$

където:

$$K_{tp} = K_t \cdot K_p \quad (3)$$

$$K_t = \frac{T_{st}}{T} \quad - \text{корекционен коефициент по температура; (4)}$$

$$K_p = \frac{P}{P_{st}} \quad - \text{корекционен коефициент по налягане. (5)}$$

K_{tp} - коефициент за привеждане на показанията на разходомера към стандартни условия- $t = 20$ °C и $P = 1,01325 \text{ bar}$;

$$V_p = V_{отч} - V_{пр.отч} \cdot \text{[м}^3\text{/h]} \quad (6)$$

$V_{отч}$ и $V_{пр.отч}$ - показания на брояча на разходомера при текущия и при предходния отчети;

3.2 Стойността на корекционния коефициент K_{tp} се определя в зависимост от:

- температурата на газа в измервателната линия;
- атмосферното налягане (надморската височина) в населеното място;

3.3 Определянето на стойността на K_{tp} се извършва от специалисти от Газоразпределителното предприятие.

РАЗХОДОМЕРИ БЕЗ АВТОМАТИЧНА КОРЕКЦИЯ КЪМ СТАНДАРТНИ УСЛОВИЯ СЕ ИЗПОЛЗВАТ САМО ЗА БИТОВИ И “МАЛКИ” СТОПАНСКИ ПОТРЕБИТЕЛИ. ИЗМЕРВАНЕТО НА РАЗХОДА НА ГАЗ ЗА ТЯХ СЕ ИЗВЪРШВА ПРИ ФИКСИРАНО СВРЪХНАЛЯГАНЕ НА ИЗМЕРВАТЕЛНАТА ЛИНИЯ (20, 50 или 100 мбар). ПРИ ТЕЗИ НИСКИ НАЛЯГАНИЯ ПОСЛЕДНИЯТ МНОЖИТЕЛ ВЪВ ФОРМУЛАТА ЗА

КОРЕКЦИЯ $\frac{Z_{st}}{Z} = 1$. МНОЖИТЕЛЯТ $\frac{P}{P_{st}}$ СЕ ИЗЧИСЛЯВА ЗА КОНКРЕТНОТО НАЛЯГАНЕ И Е ЕДНАКЪВ ЗА ИЗМЕРИТЕЛНИ ЛИНИИ С ЕДНАКВО НАЛЯГАНЕ, НО Е РАЗЛИЧЕН ЗА ОТДЕЛНИТЕ ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ. ПРОМЕНЛИВ ВЪВ ВРЕМЕТО Е САМО МНОЖИТЕЛЯТ $\frac{T_{st}}{T}$, Т.Е., ТЕМПЕРАТУРАТА НА ГАЗА.

I. Определяне температурата на газа

РАЗГЛЕЖДАМЕ ФОРМУЛА ЗА СРЕДНАТА ТЕМПЕРАТУРА НА ГАЗА ПО ДЪЛЖИНАТА НА ГАЗОПРОВОДИТЕ:

$$T = T_0 + [T_H - T_0] \left[\frac{1 - \exp \left[-\frac{aL}{\varepsilon_D} \right]}{aL} \right] \varepsilon_D \frac{P_H - P_K}{aL} \left[1 - \frac{1 - \exp \left[-\frac{aL}{\varepsilon_D} \right]}{aL} \right]; \quad (1)$$

където: $a = \frac{\pi K D}{Q C_p \rho} \quad (2)$

- T_0 - ТЕМПЕРАТУРА НА ОКОЛНАТА СРЕДА, K ;
 T_H - ТЕМПЕРАТУРА В НАЧАЛОТО НА ГАЗОПРОВОДА, K ;
 L - ДЪЛЖИНА НА ГАЗОПРОВОДА, m ;
 K - КОЕФИЦИЕНТ НА ТОПЛООБМЕН С ОКОЛНАТА СРЕДА, $W/m^2.K$;
 D - ВЪНШЕН ДИАМЕТЪР НА ГАЗОПРОВОДА, m ;
 Q - ДЕБИТ НА ГАЗА, m^3/s ;
 ε_D - КОЕФИЦИЕНТ НА ДЖАУЛ – ТОМСЪН, K/MPa ;
 C_p - ИЗОБАРЕН ТОПЛИНЕН КАПАЦИТЕТ НА ГАЗА, $J/kg.K$;
 ρ - ПЛЪТНОСТ НА ГАЗА, kg/m^3 ;
 P_H и P_K - НАЛЯГАНЕ НА ГАЗА В НАЧАЛОТО И В КРАЯ НА РАЗГЛЕЖДАННИЯ УЧАСТЪК, MPa .

ПОСЛЕДНИЯТ ЧЛЕН ОТ ФОРМУЛАТА ОПРЕДЕЛЯ ПОНИЖАВАНЕТО НА ТЕМПЕРАТУРАТА НА ГАЗА ВСЛЕДСТВИЕ НА ДРОСЕЛ-ЕФЕКТА. В УСЛОВИЯТА НА ГРАДСКИ РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИ МРЕЖИ, КЪДЕТО $P_H \approx P_K$ ТОЗИ ЧЛЕН МОЖЕ ДА СЕ ПРЕНЕБРЕГНЕ.

ТОЧНИ ДАННИ ЗА СРЕДНОМЕСЕЧНАТА ТЕМПЕРАТУРА НА ПОЧВАТА НА ДЪЛБОЧИНА ОТ 80 ДО 100 CM ЗА ОТДЕЛНИТЕ ГАЗОСНАБДЕНИ ГРАДОВЕ СЕ ВЗЕМАТ ОТ “КЛИМАТИЧЕН КАТАЛОГ НА Р БЪЛГАРИЯ” ТОМ 3. ТЕЗИ ДАННИ СА НЕОБХОДИМИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОРЕКЦИОННИЯ КОЕФИЦИЕНТ K_t (ФОРМУЛА 3) ЗА ПРИВЕЖДАНЕ НА ПОКАЗАНИЯТА НА РАЗХОДОМЕРНИТЕ СИСТЕМИ КЪМ ОБЕМ ПРИ СТАНДАРТНА ТЕМПЕРАТУРА. ПО ПРИЧИНА, ЧЕ НЕ ВЪВ ВСЕКИ ОТ ГАЗОСНАБДЕНИТЕ ГРАДОВЕ ИМА ДЕЙСТВАЩА МЕТЕОРОЛОГИЧНА СТАНЦИЯ, ДАННИТЕ ЗА СРЕДНОМЕСЕЧНАТА ТЕМПЕРАТУРА НА ПОЧВАТА СЕ ВЗЕМАТ ОТ НАЙ-БЛИЗКО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПОЛОЖЕНАТА ТАКАВА.

II. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА АБСОЛЮТНОТО НАЛЯГАНЕ В ИЗМЕРВАТЕЛНИТЕ ЛИНИИ

АБСОЛЮТНОТО НАЛЯГАНЕ В ИЗМЕРВАТЕЛНИТЕ ЛИНИИ СЕ ОПРЕДЕЛЯ ПО СЛЕДНАТА ФОРМУЛА:

$$P = P_{atm} + P_m, \text{ bar} \quad (4)$$

където:

- $P_{atm}, \text{ bar}$ - АТМОСФЕРНО НАЛЯГАНЕ;
 $P_m, \text{ bar}$ - МАНОМЕТРИЧНО (СВРЪХНАЛЯГАНЕ) НА ГАЗА В ЛИНИЯТА;

С ДОСТАТЪЧНА ТОЧНОСТ МОЖЕ ДА СЕ ПРИЕМЕ, ЧЕ АТМОСФЕРНОТО НАЛЯГАНЕ СЕ ПРОМЕНЯ САМО С ИЗМЕНЕНИЕ НА НАДМОРСКАТА ВИСОЧИНА. В ТОЗИ СЛУЧАЙ МОЖЕ ДА ИЗПОЛЗВАМЕ ФОРМУЛИТЕ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА ЛИТЕРАТУРА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА АТМОСФЕРНОТО НАЛЯГАНЕ ВЪВ ВИСОЧИНА ПО ЕКСПОНЕНЦИАЛЕН ЗАКОН ПРИ ИЗОТЕРМИЧНА АТМОСФЕРА:

$$P_h = P_0 \exp \left(-\frac{gh}{R_0 T} \right), \text{ bar} \quad (5)$$

където:

- P_h - АТМОСФЕРНО НАЛЯГАНЕ НА НАДМОРСКА ВИСОЧИНА h, m в bar ;
 P_0 - АТМОСФЕРНО НАЛЯГАНЕ НА МОРСКОТО РАВНИЩЕ в bar ; ЗА ГЕОГРАФСКАТА ШИРИНА НА Р БЪЛГАРИЯ $P_0 = 1,01325 \text{ bar}$;
 g - ЗЕМНО УСКОРЕНИЕ, $g = 9,81 \text{ m/s}^2$;
 h - НАДМОРСКА ВИСОЧИНА h, m ;
 R_0 - ГАЗОВА КОНСТАНТА $R_0 = 287,14 \text{ J/kg.K}$;

T – ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА T , $^{\circ}\text{K}$.

В ТАБЛИЦА 2 СА ДАДЕНИ ИЗЧИСЛЕНИ ПО ФОРМУЛА (5) СТОЙНОСТИ НА АТМОСФЕРНОТО НАЛЯГАНЕ ПРЕЗ СЪПКА 50 м и ПОСТОЯННА ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА 20 $^{\circ}\text{C}$. ТЕЗИ СТОЙНОСТИ МОГАТ ДА СЕ ИЗПОЛЗВАТ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА АБСОЛЮТНОТО НАЛЯГАНЕ НА ГАЗА В ИЗМЕРВАТЕЛНИТЕ ЛИНИИ НА СЪОРЪЖЕНИЯТА, СОБСТВЕНОСТ НА „КАВАРНА ГАЗ“ ООД.

ТАБЛИЦА 2

Надморска височина, [m]	Атмосферно налягане, [bar]
1	2
50	1,00740
100	1,00150
150	0,99570
200	0,98991
250	0,98420
300	0,97844
350	0,97280
400	0,96710

Определяне на атмосферното налягане за населеното място:

- 1.1. По ФОРМУЛА (5) или по ТАБЛИЦА 2. ДАННИТЕ ЗА НАДМОРСКАТА ВИСОЧИНА ТРЯБВА ДА СА ИЗИСКАНИ И ПОЛУЧЕНИ В ПИСМЕН ВИД ОТ КОМПЕТЕНТЕН ОБЩИНСКИ ОРГАН. ТЕЗИ ДАННИ СЕ СЪХРАНЯВАТ В ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ.
- 1.2. КАТО СЕ ИЗПОЛЗВА СТОЙНОСТТА ЗА СРЕДНОГОДИШНОТО АТМОСФЕРНО НАЛЯГАНЕ ЗА РЕГИОНА НА ГРАДА, ПОЛУЧЕНА ОФИЦИАЛНО ОТ ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧНА СТАНЦИЯ ИЛИ ОТ КОМПЕТЕНТЕН ОБЩИНСКИ ОРГАН. ТЕЗИ ДАННИ СЕ СЪХРАНЯВАТ В ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ.
2. По ФОРМУЛА (4) СЕ ОПРЕДЕЛЯ АБСОЛЮТНОТО НАЛЯГАНЕ НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ В СЪОТВЕТНАТА ИЗМЕРВАТЕЛНА ЛИНИЯ.
3. ИЗЧИСЛЯВА СЕ КОРЕКЦИОННИЯТ КОЕФИЦИЕНТ ПО НАЛЯГАНЕ ПО ФОРМУЛА (5) ОТ ИНСТРУКЦИЯТА.
4. ОПРЕДЕЛЯ СЕ СРЕДНАТА ТЕМПЕРАТУРА НА ПОЧВАТА НА ДЪЛБОЧИНА 80-100 см ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНО ИЗБРАН ПЕРИОД ОТ ВРЕМЕ. ПРЕПОРЪЧВА СЕ ТАЗИ ТЕМПЕРАТУРА ДА СЕ ОПРЕДЕЛИ ЗА ДВА ШЕСТМЕСЕЧНИ ПЕРИОДА: ЗИМЕН (ОТ м. НОЕМВРИ ДО м. АПРИЛ ВКЛ.) И ЛЕТЕН (ОТ м. МАЙ ДО м. ОКТОМВРИ ВКЛ.). В ТОЗИ СЛУЧАЙ МОЖЕ ДА СЕ ПОЛЗВАТ СТОЙНОСТИТЕ, ДАДЕНИ В ТАБЛИЦА 1. В ПРОТИВЕН СЛУЧАЙ ТРЯБВА ДА СЕ ИЗПОЛЗВАТ ДАННИТЕ ЗА СРЕДНОМЕСЕЧНАТА ТЕМПЕРАТУРА НА ПОЧВАТА В “КЛИМАТИЧЕН КАТАЛОГ НА Р. БЪЛГАРИЯ” ТОМ 3.
5. ИЗЧИСЛЯВА СЕ КОРЕКЦИОННИЯТ КОЕФИЦИЕНТ ПО ТЕМПЕРАТУРА ПО ФОРМУЛА (4) ОТ ЗА ВСЕКИ ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНО ИЗБРАНИТЕ ПЕРИОДИ ОТ ВРЕМЕ.
6. ИЗЧИСЛЯВА СЕ КОРЕКЦИОННИЯТ КОЕФИЦИЕНТ ПО ТЕМПЕРАТУРА И НАЛЯГАНЕ ПО ФОРМУЛА (3) ЗА ВСЕКИ ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНО ИЗБРАНИТЕ ПЕРИОДИ ОТ ВРЕМЕ.

Получените стойности на K_{tp} се използват за привеждане на показанията на разходомерните системи без коректори към стандартни условия на сравняване за целите на фактурирането и договорирането с потребителите на количествата газ за доставка.